SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY **УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК**

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 106. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JUNE 6, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 6-го ЧЕРВНЯ 1991 Ч. 106. РІК XCVIII.

ЗАТІСНЮЮТЬСЯ ЗВ'ЯЗКИ ПОМІЖ УКРАЇНОЮ І МАДЯРЩИНОЮ

Будапешт. — Згідно з повідомленнями УНІАР та Ассошіейтед Пресс, сюди 31-го травня прибув на триденну візиту голова Верховної Ради України Леонід Кравчук на запрошення президента Мадярської Республіки Арпада Гьонца. У розмовах з офіційними особами він йшлося про наповнення дійсним змістом партнерських зв'язків між обома країнами. Голова Верховної Ради і президент Мадярщини підписали декларацію про основи відносин між Мадярщиною та Україною. Л. Кравчук зустрівся з представниками ділових кіл, мадярськими підприємцями, членами Мадярсько-українського товариства.

Під час візити підписано угоду про обмін консулятами, про торгівлю та співпрацю в галузі освіти та охорони навколишнього середовища.

„Ці документи, — заявив Л. Кравчук, — свідчать про визнання України як суверенної держави. Ми дуже вдячні Мадярщині за розуміння нашої точки зору, за розуміння сенсу проголошеної нами декларації незалежности".

Пізніше Л. Кравчук зустрівся з міністром фінансів Мадярщини Михаєм Купою, з яким обговорив можливості торгівлі, створення спільних підприємств і спеціяльних економічних зон.

У Києві влаштовано виставку архітектури проф. Р. Жука

Київ. — У газеті „Культура і Життя", ч. 18-те з 6-го травня, надруковано інтерв'ю п.з. „Місток через океан" з архітектом з Канади проф. Радославом Жуком, що його з ним перевела кореспондент цієї газети Т. Захарова.

Виставка відбулася у республіканському Будинку Архітектури в Києві. Назва на ній „Нова церковна архітектура української діяспори". У інтерв'ю проф. Р. Жук познайомив киян із своєю біографією, розповівши про своїх батьків, студії — архітектурну школу в Монреалі — університет МекГіла, де він отримав диплом з відзнакою і стипендію та бронзову медалю губернатора стейту Квебек. Його дипломний проєкт церкви виставлявся на щорічному всеканадському конкурсі, здобувши перше місце. Від англійських фундаторів конкурсу Р. Жук отримав ще одну грошову нагороду і поїхав на кілька місяців у подорож до Великобританії. Там він працював над проєктом лондонського посольства ЗСА та співпрацював з іншими архітекторами-фахівцями. В Лондоні ще й досі існує охоронний проєкт, який він самостійно випрацював. Опісля проф. Жук побував майже в усіх країнах Західної Европи, а опісля він повернувся до Монтреалю.

Відповідаючи на запит кореспондентки газети — чи тема його диплому була випадкова, архітектор сказав, що ні. Бо поперше він — віруюча людина, подруге, що в їхньому університеті вже є така традиція, що дипломна робота повинна бути присвячена забудові монументального характеру, а ще й тому, що до цієї теми його спонукало те, що церкви, які в той час будувалися у Канаді були не особливої якости — і він, керуючись молодечим ідеалізмом — вважав, що в цьому напрямі він матиме змогу в якісно новий спосіб розкрити українську архітектурну традицію. Відтак Р. Жук розповів, що в Оттаві він проєктував ратушу, як теж, що йому пощастило виграти конкурс на проєкт у заправці та обслуговуванню автомобілів для **однієї фірми**. За проєктами Р. Жука, як він про це добавив кореспондентці газети — побудовано дев'ять храмів.

На запит Т. Захарової — чи відновлювати „старі храмові забудови, які, на жаль, ми руйнували продовж десятиріч, чи всю увагу та кошти спрямовувати на сучасну церковну забудову", — професор Жук радив відбудовувати давні храми як і „шукати сучасну і рівночасно українську народну форму архітектураного образу".

Довго ще гуторили кореспондент і проф. Жук і на теми світоглядові про дальші зв'язки діяспори з Україною, спільні проєкти та обмін фахівцями.

Н. МАТВІЄНКО В ЧИКАҐО

Чикаго. — Тут у неділю, 9-го червня, в залі школи ім. Шопена відбудеться концерт співачки з України Ніни Матвієнко. Початок о год. 7-ій вечора. Квитки в ціні 15 дол., сеньйори, студенти — 10 дол. За інформаціями слід звертатися, телефонічно на число (215) 437-4815.

Особливо цінну премію надано особливим людям

Київ. — У газеті „Літературна Україна", 16-го травня ц.р. поміщено повідомлення її кореспондента Сергія Козака, що вже учетверте іменовано лавреатами премії ім. Василя Стуса, що їх присуджує Українська Асоціяція Незалежної творчої інтелігенції (УАНТУ). З цим, що вперше вручення цієї премії відбулося зовсім офіційно — в приміщенні Державного Музею Т.Г. Шевченка. Як пише кореспондент, — щетри роки тому, коли було засновано цю асоціяцію та премію імени цього поета — „усе було не так", адже тоді „ім'я Василя Стуса було заборонено і в пресі не згадувалося".

Відтак С. Козак інформує, що цю премію присуджують не цим людям, які писали про В. Стуса чи підготовляли його тексти, а — „людям культури, котрі гідно виконують свій обов'язок і де, окрім просто праці, потрібен був елемент мужности. Не кожен відважився отримати таку премію в рік її заснування".

Першими лавреатами цієї премії, — як повідомляє кореспондент цієї газети, була група акторів Львівського молодіжного театру — поет І. Світличний та художник О. Заливаха. Цьогорічні лавреати є вже відомі в українській культурі постаті: літературознавець, Михайлина Коцюбинська (яка виголосила слово про Василя Стуса), поет і політв'язень Микола Горбаль, перекладач і літературознавець Анна-Галя Горбач, що маркантне цим, що А.Г. Горбач є поза межами України в Німеччині, та художниця Галина Севрук. Дипломи лавреатам вручив голова Української Незалежної творчої інтелігенції Є. Сверстюк.

Д-Р Д. СТЕПОВИК В УВАН

Ню Йорк. — Українська Вільна Академія Наук влаштовує доповідь Дмитра Степовика, гостя з України, співробітника Інституту Мистецтвознавства, Фольклору та Етнографії ім. М. Рильського Академії Наук України. Тема доповіді: „Україна напередодні двотисячоліття християнства". Імпреза відбудеться в неділю, 9-го червня, о год. 2-ій дня в будинку УВАН, 206 захід 100-та вулиця. Телефон: (212) 222-1866.

Відбудеться Всеамериканська українська вчительська конференція

Ню Йорк. — З Шкільної Ради інформують, що 21-го, 22-го і 23-го червня відбудеться Всеамериканська вчительська конференція у Філядельфії, в Українському Освітньо-Культурному Центрі. Програма конференції починається в суботу, 22-го червня, в годині 9:30. Після відкриття і ознайомлення з програмою відбудеться спільна сесія на тему „Рідне шкільництво в Америці". Від год. 11-ої праця конференції буде проходити груповими сесіями: молодші, середні і старші класи. Від год. 2-ої до 4-ої продовжуються групові сесії. Від години 4:15 до 5:45 — спільна сесія на тему „Шкільництво України та діяспори". Вечеря та товариська зустріч заплановані на год. 7-му вечора.

У п'ятницю, 21-го червня, в годині 7-ій вечора, учительську конференцію попередить З'їзд директорів і педагогічних дорадників шкіл українознавства в Менор Джуніор коледжі в Дженкінтаві біля Філядельфії.

Р. Стравсс призначений новим послом ЗСА у Москві

Вашінгтон. — „Якщо б тиждень тому мені сказали, що я буду стояти тут перед вами в такому оточенні, я назвав би того, хто це сказав, ненормальним", — зауважив Роберт Стравсс, звертаючись до акредитованих при Білому Домі журналістів після того, як президент Джордж Буш представив Р. Стравсса як нового амбасадора ЗСА у Москві. Поруч з новим амбасадором стояв державний секретар Джеймс Бейкер.

Призначення Р. Стравсса амбасадором у Москві здивувало не лише його самого. Рішення Буша викликало здивування більшости спеціялістів, які обговорювали кандидатуру майбутнього амбасадора у совєтській столиці.

Роберт Стравсс — один із найвідоміших демократів у ЗСА. Від 1972 до 1977 року він очолював Крайовий комітет Демократичної партії. Від 1977 до 1979 року, за президента Джиммі Картера, він був зовнішньоторговельним представником ЗСА. У 1980 році Стравсс очолював кампанію перевибору Картера президентом. Ця кампанія закінчилася невдачею, і переможцями у виборах вийшли кандидат на президента від Республіканської партії Роналд Реґен і його партнер — кандидат на віцепрезидента Джордж Буш. Правда, дещо світло на рішення Президента кидає та обставина, що Стравсс, як і Дж. Буш та Дж. Бейкер є з Тексасу.

Знайомлячи журналістів з новим амбасадором у Москві, республіканець Буш так пояснив призначення демократа Стравсса: „Я переконаний, що немає більшого таланту, який гарантував би, що два великі кораблі (тобто ЗСА і СССР не пройдуть вночі, не зауваживши один одного".

Президент додав, що він відправляє Стравсса амбасадором ЗСА у Москву в той час, коли в СССР відбуваються „фантастичні зміни". „Я дістав роль, яку з задоволенням буду виконувати", — відповів на це Стравсс.

Новий амбасадор ЗСА в Москві додав, що він не відповість ні на одне запитання про американсько-совєтські відносини до того часу, поки Сенат не схвалить його кандидатуру.

„НАСТАВ ЧАС, ЩОБ УКРАЇНА СТАЛА ЦЕНТРОМ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ"

Джерзі Сіті, Н.Дж. (О. Кузьмович). — Іван Карабиць не лише один із найвидатніших сучасних композиторів, він також добрий організатор, як завважуємо з його плянів та слів у часі відвідин нашої редакції.

Він уже вдруге тут в ЗСА, але тим разом ми не можемо почути його доповідей на тему сучасної української музики та при тому його творів, бо він директор Другого Українського Міжнародного Музичного Фестивалю, що запланований у Києві від 5-го до 12-го жовтня цього року, та його плани поломить цілу його увагу та весь час.

Композитор І. Карабиць в редакції „Свободи".

Своє коротке перебування І. Карабиць використовує на нав'язання контактів та зацікавлення американської, але й української, спільноти цим фестивалем.

— Чи можете нас поінформувати, яка програма буде на цьому другому фестивалі, бо як відомо перший того рода відбувся минулого року?

— Тим разом програма складатиметься із восьмох симфонічних концертів, дев'ятьох камерних, трьох хорових, а також плянується декілька спеціяльних програм, між іншим буде спеціяльна сторінка джазової музики. Але точно ціла програма буде устійнена при кінці червня і ми подамо її до загального відома. Знаєте, сьогодні ще важко про все говорити, бо ми саме переговорюємо з різними чужинецькими видавництвами чи поодинокими музиками. Ми запросили до участи відомих композиторів, виконавців, ансамблі з усіх сторін світу — Европи, ЗСА Канади, Бразилії, бо хочемо, щоб цей другий фестиваль якнайкраще прославив наше музичне українське середовище у Києві.

— Отже ви є директором фестивалю, але хто стоїть вам до помочі та працює над тим великим завданням впоряд?

— Фактично організатором є Спілка Композиторів України, яка була також фундатором і організато...

(Закінчення на стор. 3)

МОСКВА ОБВИНУВАЧУЄ ЛИТОВЦІВ ЗА ПОДІЇ У ВІЛЬНЮСІ

Москва. — Згідно з висновками совєтської прокуратури, яка займалася розслідуванням трагічних подій у Вільнюсі 13-го січня, коли совєтські війська міністерства внутрішніх справ СССР захоплювали телевізійний центр й інші урядові будинки, у всьому були винні литовці, зокрема націоналісти і екстремісти, які спровокували зудар, під час якого загинуло 13 осіб і коло 500 були поранені.

Очевидно, совєтські висновки суперечні з висновками численних західніх кореспондентів, які не тільки були свідками подій цього дня у Вільнюсі, але зафіксували звірську поведінку совєтських чорноберетників і кагебістів в цивільному на відеострічки і привезли ці документи історичної вартости на Захід.

Телевізійна програма „Время", яка передала висновки комісії генеральної прокуратури СССР, показала також самого генерального прокурора ген. Ніколая Трубіна, який заявляє, що військова акція у Вільнюсі була конечно потрібною, щоб „знетралізувати провокацію, заініційовану литовськимиб лідерами". Жертви, на думку Трубіна, не були розторощені ані совєтськими танками, ані скорострілами кагебістів. Вони, мовляв, стали жертвами литовських націоналістів, не зважаючи на те, що кажуть західні кореспонденти, які не були втаємничені в усі подробиці. Совєтські танки були послані до Вільнюса лише тоді, як диктатор Міхаїл Горбачов довідався, що існує можливість дискримінації в Литві проти інших нелитовських національностей, — каже Трубін, слова якого якось не сходяться зі словами самого Горбачова, який ще тоді заявляв, що він нічого не знав про совєтську військову акцію у Вільнюсі.

Литовські офіційні чинники гостро засудили звідомлення генеральної прокуратури. Вони назвали звідомлення суцільною брехнею і заявили, що Москва не має ані одного свідка, який з чесною совістю підписав би ці провокаційні документи. Займаючи становище до згаданого звідомлення, президент Литви Витавтас Лянсберґіс назвав ці звідомлення „документами трагедії горбачовського урядування, яке коливається від одної до другої скрайности і це треба вважати трагедією нашого часу.

Р. Рудницький концертує в Австралії

Янґставн, Огайо. — Відомий піяніст-віртуоз Роман Рудницький знову концертуватиме в Австралії від половини червня до половини вересня цього року. Його турне включатиме 30 концертів.

Крім речиталів, Р. Рудницький виступить як соліст з двома оркестрами, граючи другий фортепіяновий концерт б-дур Брамса і концерт а-моль Ґріга. При кінці серпня він цілий тиждень буде піяністом-резидентом в університеті міста Воллонґонг.

Р. Рудницький, який вже виступав в 50-ох країнах світу, включаючи два турне по Україні в цьому сезоні концертує щодва роки в Австралії від 1979 року.

М. ҐОРБАЧОВ ЗБИРАЄТЬСЯ ЗМІНИТИ НАЗВУ СССР

Москва. — Пресове агентство Ройтерса, покликаючись на інформації совєтського пресового агентства ТАСС повідомляє, що совєтський керівник, генеральний секретар ЦК КПСС і президент СССР Міхаїл Горбачов збирається зміни ти назву комуно-московської імперії із Союзу Совєтських Соціялістичних Республік на Союз Совєтських Суверенних Республік.

З цією ідеєю зміни він (Горбачов) вийшов на черговій нараді президентів дев'ятьох республік — Російської Федерації, України, Білорусії, Узбекистану, Киргизії, Таджикистану, Туркменії і Азербайджану, головною темою якої були справи підписання нового союзного договору до завершення якого комуно-московської імперіялісти дуже поспішають. Хід дискусії, інформує ТАСС, відзначався доброзичливістю і взаємною дружністю. Усі прави реферував дорадник М. Горбачова, Георгій Шахназаров, який від імені Горбачова запропонував зміну назви імперії з передумовою, що треба за всяку ціну зберегти назву „соціялістичних". Були, як інформує далі ТАСС, також інші пропозиції присутніх представників республік, які аргументували, що в сьогоднішньому світі залишилося дуже мало країн, які включають у назву держави ідеологічні символи. В кожному разі пропонована Горбачовим зміна назви Совєтського Союзу в ніякому разі не свідчить про відмову від соціялістичних ідеалів, які, мовляв, не зважаючи на політичні й економічні труднощі підтримує більшість народу. Значить тоталітарна диктаторська форма правління державою залишиться та сама з однопартійною комуністичною домінацією.

Згідно з інформаціями Шахназарова ідея зміни назви не нова, її обговорювали на численних форумах раніше, вона тільки тепер стала актуальною напередодні підписання нового союзного договору в „оновлений" імперії. За зміною, мовляв, проголосували усі присутні на нараді, хоч їхніх прізвищ не подає до загального відома, ані ТАСС, ані Ройтерс. Відомо ж, бо, що на минулому подібному зборищі, частинно засекреченому, яке все відбувається на приватній дачі Горбачова в ексклюзивній місцевості під Москвою, Україну репрезентував не президент Леонід Кравчук, а прем'єр-міністер Вітольд Фокін.

Покищо не відомо чи М. Горбачов скликатиме позачерговий З'їзд народних депутатів, які в жовтні минулого року великою більшістю голосів проголосували за затримання дотеперішньої назви імперії.

Деякі політичні спостерігачі „а також представники політичних партій в Україні звертають увагу, що республіка стоїть напередодні нових політичних труднощів, а може навіть політичних демонстрацій і страйків робітників, бо не всі погоджуються з ідеєю підписання нового союзного договору і накладення самому собі нового ярма на шию, хоч на думку Г. Шахназарова мало б бути навпаки, „суверенні" республіки, які підпишуть новий союзний договір, зможуть скорше спільно зліквідувати існуючу економічну кризу і підвищити життєвий рівень населення у своїх республіках. Очевидно, про національні асперації Шахназаров не згадує ні словом.

У СВІТІ

АГЕНТСТВО АССОШІЕЙТЕД Пресс повідомило, посилаючись ізраїльськими джерелами, що уряд в Єрусалимі звернувся з окремим закликом до жидів в Совєтському Союзі негайно покинути цю країну, якщо можливо до кінця червня. Представник ізраїльського парляменту для справ еміграції і новоприбулих жидів до Ізраїля з Европи Міхаель Кляйнер говорить у заклику, що жидівські спільноти в СССР наражуються на великі небезпеки, якщо вони не зуміють покинути імперію своєчасно. Звертаючись безпосередньо до жидівських організацій, Кляйнер закликає їх допомогти поодиноким особам оформити документацію, бо „ніхто тепер на Заході не може гарантувати дальшого вільного виїзду для совєтських громадян в майбутньому, хоч про цей виїзд говориться у зв'язку з прийняттям нового еміграційного закону Верховною Радою СССР. Двері виїзду з СССР можуть в скорому часі щільно закритись", — каже Кляйнер. Згідно з цією ж інформацією 200,000 жидів вже отримали дозвіл на виїзд з СССР, а 80,000 з них вже мають на руках ізраїльські візи.

У ПОНЕДІЛОК, 3-ГО ЧЕРВНЯ, лондонська газета „Ґардіян", покликаючись на „достовірні джерела", написала, що уряд Великобританії вирішив запросити совєтського лідера, генерального секретаря ЦК КПСС і президента СССР, до Лондону, де буде відбуватися конференція голів сімох індустріяльних держав, яку буде попереджувати нарада представників Европейського банку реконструкції і розвитку. Міхаїл Горбачов мав би виступити на окремому зорганізованому в його честь обіді і представити „великій сімці" свій погляд і свої потреби. Повідомлення згаданої газети зразу після появи інформації заперечив пресовий секретар прем'єр-міністра Джана Мейджора, який заявив, що справа запрошення ще остаточно не рішена. Радіостанція „Бі-Бі-Сі" повідомила, що Японія категорично противиться запрошенню М. Горбачова на конференцію „сімки" і тільки Франція і Німеччина хотіли б бачити совєтського диктатора в Лондоні.

АССОШІЕЙТЕД ПРЕСС і американський журнал „Тайм" повідомили що вдова колишнього китайського керівника Мао Зедонга, 77-літня Цянь Цін, яка жила у позамиській віллі під контролею державної служби безпеки, покінчила самогубством через повішення. Згадана колишня дружина Мао Зедонга, тверда комуністка і активістка в багатьох урядових комісіях, відіграла сумнозвісну ролю у так званій „культурній революції", під час якої загинули тисячі, в більшості інтелігенції, за відхід від комуністичної доктрини. „Банду чотирьох" свого часу засудили на кару смерти із заміною на довічну тюрму. З огляду на її колишнє становище, Цін перебувала під домашнім арештом у вимково вигідних умовинах.

ДОБРЕ ПОІНФОРМОВАНИЙ англійський журнал „Джейнс Інтеліджен Рів'ю" повідомив, що Сирія купує ракети „Скад" в Европі. Недавно 24 ракети згаданого типу були доставлені до сирійського порту Латакія. На думку згаданого журналу порожнечу, яка виникла після закінчення війни на Близькому Сході, заповнить тимчасово Північна Корея, яка виявила охоту продати країнам Третього світу наступальні боєві системи, тобто ракети різного типу, включно із совєтською „Катюшею". Взагалі, корейські комуністи готові продавати все за тверду валюту, або за золото, щоб відбудувати свою занепалу економічну систему.

В АМЕРИЦІ

КОНГРЕС Є ДУЖЕ НЕВДОВОЛЕНИЙ працею керівників американської морської фльоти, зокрема коли йдеться про схвалення важливих рішень, майбутнього планування чи забезпечення палуби літаконосців конечною зброєю та літаками. Такі почування в Капітолю разом із поганим керівництвом, обниженням бюджету та конкретні питання про ролю морської фльоти у теперішньому світі зробили цю галузь американських збройних сил знаряддям одної з найбільш голосних політичних афер. У результаті, як стверджують політики та знавці американської оборонної системи, це започаткувало серйозний брак довір'я до вміння та оборонних спроможностей американської морської фльоти. З обуренням накинувся на провід морської фльоти сенатор-демократ з Огайо Джан Ґлен, колишній пілот морської піхоти, висловлюючи побоювання, що за кілька років на палубах літаконосців не буде достатньої кількости літаків для власної оборони.

РЕЧНИКИ УРЯДУ ПРЕЗИДЕНТА Джорджа Буша заявили, що ЗСА здобули підтримку інших індустріяльних країн у їхньому почині контролювання експорту технічних обладнань, що їх можна ужити для виробу хемічної та біологічної зброї. ЗСА цю підтримку отримали від 19-ти членів так званої Австралійської групи, яка минулого місяця зустрічалася в Парижі та яка не є формальним договірним тілом, але служить тільки як форум для обміну інформації з ділянки торгівлі небезпечними та хемічними речовинами. Група складається зі ЗСА, їх 14-ти союзників з НАТО та Японії, Австралії, Швайцарії, Австрії та Ірляндії. Самеці країни погодилися адоптувати правила для експорту вищезгаданих речовин, що є дуже подібними до тих, що їх ввели в життя ЗСА ще в березні. Вони також погодились іти за прикладом ЗСА та схвалили поширити листу небезпечних хемічних речовин з 11 до 50, для експорту котрих потрібно дозволу, бо з них можна робити отруйний газ. Ото ж зустріч Австралійської групи в Парижі підтвердила потребу такої контролі хемічних речовин і висунула можливість, що дві із трьох пропозицій президента Дж. Буша про небезпеку розповсюдження хемічної технології може бути прийнято.

ВЕРХОВНИЙ СУД ЗСА забороняє усунення членів лави присяжних у цивільних справах з уваги на їхню расову приналежність. Голосами 6 до 3 суд схвалив, що Конституція ЗСА забороняє дискваліфікування членів лави присяжних у цивільних судових справах тільки тому, що вони є членами одної чи іншої раси. Цей самий принцип ужито вже в 1986 році коли йдеться про членів лави присяжних у справах кримінальних, коли то Верховний Суд вирішив, що злочинець згідно з 14-ою поправкою до Конституції має право на „справедливу оборону", а дискримінування членів лави присяжних, базуючись на расовій приналежності, йому цього запевнення не дало б.

ФЕДЕРАЛЬНА КОМІСІЯ, що була створена тому два роки з прихильників обидвох партій для того, щоби простудіювати та перевірити стан дітвори в ЗСА, на здивування усіх вийшла з одностайним рішенням. Після дворічної праці за 34-членна комісія вирішила переконати Уряд, щоби зробити найбільший вклад у дітвору країни бо це майбутність і сила. Комісія пропонує узглядення по 1,000 дол. за кожну дитину при федеральних податках, крім того пропонує всевітню охорону здоров'я для дітвори та вагітних жінок. На цю останню пропозицію не погоджуються республіканські члени комісії.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00.
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

„Скромна" просьба Ґорбачова

Міхаїл Ґорбачов зрозумів, що курс „сильної руки" у внутрішній політиці з особливими повновластями для армії і поліції доведе Совєтський Союз простісінько до тотальної міжнародної ізоляції з виключенням будь-якої закордонної допомоги для хворої совєтської економіки. Маючи вроджений хамелеонський хист — Ґорбачов зробив чергове політичне „сальтомортале" за ціну передачі контролі над природними багатствами Російської Федеративної Республіки (теоретично й інших восьми республік) замирився із Борисом Єльцином і відкрив рамена всім ліберальним совєтським діячам, які покинули були його. У так званому парляменті зголосив законопроєкт про облегшення чужинецьким корпораціям і компаніям інвестувати капітал в СССР і дістав на це згоду, дармащо Ігор Ліґачов кричав, що воно перетворить Совєтський Союз у „колонію західніх імперіялістів". Водночас Ґорбачов повів кампанію на міжнародному форумі за признання Совєтському Союзові допомоги у висоті півтора більйона долярів на час п'яти років.

Ця допомога мала би йти почерез Міжнародний монетарний фонд, членом якого СССР ще не є, почерез Европейську економічну спільноту та почерез створення спеціяльної економічної організації, щось у роді американського Пляну Маршала після Першої світової війни. Ґорбачов забув, що Плян Маршала мав успіх у відбудові поруйнованої війною Німеччини тому, що німці найбільш роботящий і зорганізований народ (разєм з японцями) і тому Німеччина (і Японія) стала найбагатшою країною у світі, а комунізм защепив мільйонам громадян СССР органічну нехіть до праці.

Щоб переконати президента Буша і його дорадників. Ґорбачов вступив тепер на правильний шлях демократизації, лібералізації й переходу на систему вільного ринку, які два тижні тому приїздив до Вашінґтону колишній міністер закордонних справ Едуард Шеварднадзе, який зрікся свого уряду у протесті, що Ґорбачов змагає до диктатури. Тепер він це відкликав. Буш і державний секретар Джемс Бейкер ввічливо з ним розмовляли, бо Шеварднадзе має головну заслугу у зміні атмосфери між Вашінґтоном, а Москвою з напруженої на злагіднену; за Шеварднадзе проголошено кінець періоду холодної війни й започаткування періоду співпраці.

У минулому тижні перебувала у Вашінґтоні ціла совєтська делеґація, головними членами якої був дипломат Євґеній Прімаков (той, що їздив до Саддама Гуссейна під час недавньої великої кризи) і Ґреґор Явлінський, автор колишнього проєкту оздоровлення совєтської економіки впродовж „500 днів". Ґорбачов той проєкт відкинув був і Явлінський з іншими покинув Ґорбачова — тепер він на його послугах. За твердженням „Ню Йорк Таймсу" — Явлінський просто запитав президента Буша, чи той допоможе Ґорбачову, щоб його запросили на конференцію сьоми найбільш упромисловлених країн світу, у липні цього року до Лондону. Буш одверто заявив, що йому було „приємно" виспухати членів делеґації, що він признає, що Ґорбачов потребує допомоги, але проблема міжнародної допомоги у таких великих розмірах вимагає застанови. Це справжня дипломатична відповідь, за якою скривається острах, щоб нові мільйони і більйони долярів інвестовані в Евразію, не зазнали цієї самої долі, що попередники: пропали всі борги царату, коли вибухла большевицька революція і пропало 40 мільйонів дол., що їх дала Америка Союзові в Другій світовій війні на базі закону „про поміч і дарунок".

Але Франція і Німеччина схиляються до цього, щоб запросити Ґорбачова й вислухати його в наступному році на Лондонській Конференції, з цим, що Ґорбачов мав би — крім фраз — пред'явити перевірений економістами Заходу конкретний реальний плян оздоровлення хворої совєтської економіки.

Прихильне становище супроти заходів Ґорбачова займають також демократи у Конґресі. Захід, зокрема, Америка — не хочуть економічної катастрофи в СССР. Вони бояться хаосу, вони воліють мати Ґорбачова таким, як він є, ані ж якогось гіршого його наступника, вони ще не дозріли до думки безпосередніх переговорів і договорів з окремими республіками, які прагнуть самостійности. Все це вода на млин заходів Ґорбачова. Існує одне велике „але", про яке якось не згадується у статтях „Ню Йорк Таймсу" й інших великих газет на Заході. Як буде з КҐБ, яке тепер має право втручатися до всіх підприємств на терені СССР, до всіх кооперативних наполовину приватних варстатів продукції і заробітку?

В західньому світ — це сущий абсурд, в совєтській дійсності — це звичайна процедура.

Микола Бараболяк

„НЕ ТРАТЬТЕ, КУМЕ, СИЛИ..."

Жиди в Ізраїлі і в Америці дуже образились і обурились, коли державний секретар Бейкер, здаючи перед Конґресом звіт із своїх заходів про замирення на Близькому Сході, заявив, що головна перешкода, щоб дійшло до якогось договорення на тому терені — це те, що Ізраїль не вгаває поселювати жидів на окупованих територіях. Це твердження Бейкера евфемістичне. Заселювання терену є наслідком цього, що жиди вважають, що палестинське питання є перерішене та Ізраїль ніколи і за ніяку ціну не позбудеться цієї території. А коли так, то нема причини не заселювати цей терен та скликувати якусь міжнародну конференцію для розглянення цього питання. Ізраїль не хоче допустити до втручання ООН, в палестинське питання, бо на терені цієї установи вже не раз, а десятки разів, у багатьох резолюціях Ради Безпеки ООН, були натяки, що Ізраїль має віддати ці терени палестинцям. Для ЗСА така настанова уряду Шаміра та іґнорування ООН досить неприємна в час, коли ЗСА вели кувайтську кампанію під протекторами ООН, і виявляють інтенції надати цій установі такі прероґативи для втримання порядку і міжнародного права, які положено в її статути в Сан Франціско ще 1948 року. Що Ізраїль не хоче ніяких переговорів, на те вказують теж митарства в питанні — хто може і має репрезентувати палестинців у переправах (В ніякому разі не Палестинська Визвольна Організація, яку палестинці уважають своїм єдиним репрезентантом). Відкидаючи ООН як терен переговорів, і ПВО як репрезентанта для переговорів, Ізраїль ставить такі непроходимі перепони для можливости якогось замирення, що шкода всяких заходів Бейкера. Щоб указати на перешкоди для скликання міжнародної конференції в палестинській справі, Бейкер указав радше на другорядну причину, — якою є поселення. А поселення — як згадано — це логічний наслідок двох засадничих перешкод замирення: відкинення активної участи ООН і диктування у виборі палестинської делеґації для переговорів. Вже минає чверть сторіччя як Ізраїль викручується від серйозних розмов про палестинське питання. Нині, відкидаючи принцип трактування цього питання як міжнародного, та накидаючи світові погляд, що це внутрішнє ізраїльське питання, яке буде наладнане у двосторінних переговорах між урядом, а льокальними представниками арабської національної „меншости" в рамках держави Ізраїля, вони роблять це в надії, що врешті викрутами доведуть до того, що за 10 — 20 років, палестинці розчаровані бай дужністю міжнародних кіл і перевтомлені інтіфадою, поволі, в більшості, залишать Палестину, а решта вдоволиться правами своєрідного арабського кагалу на нині ще „окупованих теренах". Ці терени вже „де факто" давно інкорпоровані у Великий Ізраїль. Тому Шарон будує там свобідно доми для поселенців. Жиди певні, що „де юре" „воз'зєднання" прийде зчасом.

Ситуація для палестинців у цих умовах насправді — безнадійна. Приймімо, дискусії ради, що всупереч настановам Шаміра таки скликано конференцію під еґідою ООН і що майже певне, запало там рішення, що Ізраїль має залишити окуповані в 1967 році терени. Яке практичне значення мало б таке рішення? Коли Кувайт не повинувався рішенню Ради Безпеки ООН, Америка під знаками Організації ООН пішла походом на Ірак. Можна подумати, що таку виправу зорганізовано б, щоб вимусити проти Ізраїля рішення ООН? Хто очолив би такий похід? Президент Буш вже давно заспокоїв Ізраїль, що його безпека запевнена, та що коли Америка готова була пролити кров для цілости Кувайту, то як можна подумати, що не пішла б рятувати такого приятеля як Ізраїль? Ізраїль повинен отже почувати себе безпечним на сто відсотків. Війна про Кувайт велась насправді з метою зліквідувати Ірак як потенціяльну загрозу для Ізраїля у майбутньому. Зліквідування Саддама Гуссейна вимагало головно американське жидівство. Та їм мало того. Ще дотепер докоряється Бушові, що він не зліквідував Саддама комплетно. Коли раніше Ізраїль противився думці про встановлення якоїсь куцої, вповні здемілітаризованої палестинської держави, заявляючи, що це все ж було б із небезпекою для Ізраїля, то нині після послаблення Іраку, навіть соромно їм було б таке підносити. Нині, безпечні, вони заявляють: нема мови про „мир за територію"! Крапка.

На мій розсуд, арабам треба з тим погодитись. Саддам була єдина їхня надія. Зі Саддамовою прогрою пропали їх надії! Заходи Америки, які доброзичливі і щирі вони не були б — намарне. Гонор Буша вимагав би, щоб зробити

(Закінчення на стор. 4)

Омелян Твардовський

АКАДЕМІКИ УКРАЇНИ — ПРО СПОРТ, ПОЛІТИКУ, ДІЯСПОРУ

III.

Соціоекономіка, а разом з нею марксизм-ленінізм-не наукові і на них опиратися не можна. Це відомо всьому світові і весь світ від того відмовився. Ще тільки ми як зашкарублі, стоїмо на своєму. І ось гнила соцсистема тягне нас у прірву і ми будучи багатим суспільством, не можемо з неї вибратися. Дивно, ми ж за природою добрі люди, але куди б ми не пішли, всюди нас женуть, де б ми не з'явилися — усюди виникають війни. Треба ж врешті-решт подивитися на це розважливо і зробити висновки. Погляньте в яку б країну не заблукала „примара комунізму" — всі вони стали відсталими. Полюсне становище — Північна-Південна Корея, Східня-Західня Німеччина. А Чехо-Словаччина, Угорщина? Польський гоноровий народ, який колись мав світову славу, тепер завойовує базари всіх держав світу..."

„Недавно ранкова програма „Утро" повідомила, що на Україні -30 мільярдерів. Якщо своїй праматері намагається всіляко матеріяльно прислужитися діяспора, чи не можна до благополуччя Батьківщини залучити і домашній патріотизм спроможних українців?" — запитала Донченко.

„Це дуже образлива штука-соціялістичні мільярдери, Звичайно, гроші ці крадені. Можливо, на нечесних грошах багатіла й Америка, відмітив Юхновський. Але коли чоловік стає заможним нечесним шляхом, його нащадки можуть бути чесними і до того ж патріотами краю. Мені ж здається, що Україна в майбутньому — це країна майстрів: ми повинні розвинути культ майстра, робітника, рільника тощо. Україна до речі, ніколи не мала своїх величезних багачів, особливих князів. Але завжди була багата роботящим людом. Українська діяспора — це в цілому, бідні люди, які потрапивши в упорядкований світ, завдяки своїй працьовитості знайшли себе там і заробили гроші. Вони дуже тягнуться сюди і готові останні штани продати, аби врятувати Україну. Зарубіжні українці допоможуть підняти ті ділянки, в яких ми дуже відсталі. Ми не вирівняємо їх власноручно, бо відстанемо в усьому. З'ясувавши свої слабкі місця, мусимо попросити допомоги на Заході чи в діяспорі. Цей процес був би більш природний і ефективний.

„Ви повністю тепер у Києві працюєте? — запитала колюмністка.

„Я фактично працюю на трьох роботах, хоч гроші одержую лише як голова комісії: директором Інституту фізики конденсованих систем у Львові, головою Західнього наукового центру".

„По львівському телебаченні показували стрічку, як народні депутати України І. Юхновський, Я. Чорновіл, Я. Кендзьор, М. Косів щоранку гартують тіла у київському сквері, щоб витримати навантаження сесії", — підмітила Донченко.

„Так, признав Юхновський, я бігаю вже 30 років, плаваю. Вся сім'я — дружина, син, невістка, онук — прихильники відпочинку у горах з лещатами"...

„Коли ви вперше сприйняли фізкультуру як частину культури?" — запитала Донченко.

„Я вчився у славнозвісному Волинському ліцеї у Крем'янці — відповів Юхновський. Він був закладений ще Сагайдачним. У середньовіччя ліцей папською буллою мав права Академії. У 1825 році за декабристський рух був розформованих. І його кабінети, бібліотеку вивезли до Києва. Пізніше на базі вивезеного заснований Київський університет. І що я з ліцею пам'ятаю досі: не математику, не фізику чи латину. Малювання і фізкультуру. Ліцей мав прекрасний стадіон. Метання диску, списа супроводжувалося розповідями тренерів про змагання грецьких, давньоримських атлетів. Культура спорту була надзвичайно висока... Я вважаю, що легка атлетика є основою досконалості тіла, особистості. Вона дуже суттєва... Вважаю, якщо ми в школі піднімемо культуру легкої атлетики, то піднімемо взагалі культуру спорту України..."

„Відразу після чорнобильського вибуху нам японці запропонували допомогу, яку Союз не прийняв із-за дорожнечі" — сказала Донченко."

„Вважаю, відповів Юхновський, що світ повинен допомагати нам безплатно. Ця генетична загроза поширюється на всю земну кулю. Звичайно, про це треба говорити, переконувати уряди країн, особливо Европи, що це „їхня справа".

„Москва, центр нам якось допомагає?" — запитала Донченко.

„Всі говорять -центр, центр... А хто такий центр? Це бюрократична верхівка, яку повинен відвідати, перш ніж їхати до Білорусії чи Казахстану? Що значить разом? Самим нічого не знати, а по інформацію їздити до Москви? Врешті-решт, які б гроші не надходили ізза кордону на Чорнобиль — вони йдуть через центр. І хай він найсвятіший, все одно забере якусь частку. Треба Москві вже дати спокій: не бути лінивими і самим створювати свою державу. Рабство породжує лінивість, особливо адміністративну. Вона є, на жаль і в нашому уряді і в Радах, підприємствах. Зайвий раз добитися дотації, допомоги — майже подвиг для керівників. Треба вести раціональне господарство, але для цього треба мати закони, свободу, територіяльну автономність. До речі перебудова на Україні багато в чому залежить і від спортсменів. Їм не треба для цього чогось надлюдського: просто любити той край, де народився і в ім'я його бути гордим, сильним, могутнім: та на аренах світу здобувати перемоги на честь Батьківщини. Патріотизм спортсменів долучатиметься до патріотизму письменників, робітників, селян тощо. І якщо спортсмени вискочать з цієї ланки, то ланцюг народного патріотизму буде далеко не повний, а країна-менш могутньою" — закінчив свою розмову академік Юхновський.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагує Лев Яцкевич

Історія чорного золота

Наша складна, індустріяльна цивілізація залежить у великій мірі від достатньої кількости нафти, а конкретно, від її дестилятів таких, як бензина, дізелевий та мастильної олії тощо.

Приблизно 5,000 років тому, коли людина зіткнулась з нею, вона вважала її за нікудишню чудасію. Але згодом, люди почали вживати її, як пального до смолоскипів, виготовлюваних з очеретів, як ізоляцію до своїх примітивних садиб та матеріялу до ущільнювання суден.

З уваги на це, що нафта появлялася здебільшого в ущелинах скель, римляни назвали її „petroleum" (скельний олій), а греки придумали для неї назву „нафти" (корисна копалина), ще дотримали до наших часів. Ми назвали її, поетично „пальним золотом", з уваги на її вагомість в сучасній технології та екології. В основі, нафта — це суміш різних вуглеводів, утворених шляхом органічної та неорганічної синтези, що тривала мільйони років.

Викинення нафти пов'язане з уступленням океанів на землі, в минулих геологічних епохах. Не слід забувати, притому, ще в тому часі все органічне життя (рослинне і тваринне) було зосереджене в океанах, яких дно було густо вételене залишками цього життя, яке під дією часу, тиску шарів землі та співдією бактерій перетворилася у склад ні вуглеводні, які тепер називаємо популярно нафтою. Її вигляд, а головно колір, не суцільний. У загальному — це густа рідина, від майже, чорного до мідно-зеленого кольору. Хоч деякі її відміни бувають ясні та прозорі, головно на Близькому Сході.

Засновником модерної нафтової промисловости вважають загально, Едвина Дрейка, американського полковника, у відставці, який у місцевості Тітусвілле, в західній Пеннсильванії та при допомозі парової машини почав свердлити за нафтою. На глибині, приблизно 70 стіп, він натрапив на малу нафтову жилу, якої видатність дорівнювалася 15 барилкам денно. Барилка нафти — рівноварта 45 американським ґалонам, або 159 европейським літрам.

Кілька років пізніше (1865) нафтовий процес експлуатації та рафінування нафти почав монополізувати 26-річний Джан Рокефеллер, що заснував в ЗСА фірму Стендарт Ойл. Ко., ставши згодом одним із найбільших нафтових потентантів світу. Нафта, розташована на цілій земній кулі, у різних глибинах. Її припаси розцінюють песимісти на 100 років, але оптимісти вірять, що ще багато нафтових джерел досі не відкриті, до одного з таких джерел, зараховують Антрактиду. Якщо йдеться про ЗСА, то їх територія майже вся просвердлена, хоч більшість нафтових веж неактивна, з приводу великих коштів експлуатації, або малої видайности.

Зате в рафінації нафти американці ведуть перед. Рафінаційний промисел розташований в Новім Орлеані Батон Ружі та Гюстоні. До речі, між Гюстоном та Ню Йорком перепроваджений трубопровід, довжиною біля 5,000 миль (з усіми розгалуженнями)

Так склалося, що найвчасніше відкриті нафтові поля (у Бориславі та Плюешті) були вбогі на нафти. Але не бракує нафти мехіканським, сибірським та позабережним, морським полянам. Та найбагатші нафтові поля відкрито щойно у XX сторіччі на Близькім Сході. Маєте на думці Іран, Ірак, Кувайт, Арабські Емірати та Савдійську Арабію, які постачають нафту майже для цілого індустріяльного світу, і з цього приводу тримають, як то кажуть „палець на живчику світової технології. Проте найбільшим нафтовим потентатом слід вважати Савдійську Арабію. Вистачить тільки згадати її нафтове поле Ґавар, розташоване на губчастому плято Шедґі величиною 150 х 25 миль. Поємність нафти цього поля розташовують на 80 більйонів барилок, утричі більше за всі нафтові резерви ЗСА. Для світу нафтової цивілізації, в якому життя тісно зв'язане з кількістю нафтових резерв, нафтове поле Ґавар відкрите, до речі, щойно в 1948 році, можна вважати нафтовою Меккою.

Усіх нафтових полів Савдійська Арабія нараховує 58, а їх тотальна нафтова резерва становить 257 мільйонів барилок, що дорівнює одній четвертій частині нафтової резерви світу. Але, щоб заспокоїти потреби її індустріяльної клієнтелі, вистачає тільки вісім нафтових полів.

Маючи на увазі — це неспівмірне нафтове багатство Савдійської Арабії, можемо зрозуміти причину вторгнення Саддама Гуссейна до суспільного Кувайту з прицілом на Савдійську Арабію. Але справжньою причиною цього конфлікту, якого вислід важко ще сьогодні передбачити, було не тільки багатство нафти, але й легкість її експлуатації. Вистачало було пробити свердлом тонкий губчастий шар вапняку, щоб унапрямити нафту, під власним тиском, до нафтового трубопроводу.

У противагу до Савдійської Арабії, Мехіко має сьогодні непомірні труднощі в експлуатації своїх джерел нафти в Сіюдад Дель Кармел в Юкатанській затоці, які згідно з обрахуванням залогів дорівнюватиме 100 більйонів барилок. Не зважаючи на це Мехіко заборговане по вуха, бо всі приходи з продажу нафти йдуть на технічні поліпшення її експлуатації.

Іван Лесько

ІВАН ФРАНКО — ТВОРЕЦЬ НАЦІОНАЛЬНОГО ВІДРОДЖЕННЯ

I.

Доля, життєвий стандарт і політичний та суспільний стан кожного народу чи нації є зумовлені їхнім характером, моральним рівнем та інтелектуальними спроможностями. Доки нація свідомо бореться за свій розвиток, за ідеї поліпшення життєвих умовин і творення нового життя, так довго вона живе й росте; інакше вона розкладається, завмирає, або попадає у стан животіння чи летаргічний сон. Форма і зміст національного життя залежні від того, які моральні, культурні й суспільно-політичні елементи лягли в основу її буття.

Український народ перестав боротися за свої ідеали і вартості після втрати державности і своєї національної верхівки в XIV столітті. Призначений сусідами на загибіль, він довгі століття перебував у стані животіння й духового летаргічного сну, хоч в глибині його душі не згасла ще іскра національного почуття. Ця іскра спалахувала періодично в душах національних пророків, письменників і публіцистів, які затривожені трагічним станом намагалися знайти засоби для відродження омертвілого велетня. Рятунок бачили вони, звичайно, у духовому переродженні та поступі, в піднесенні культурного рівня, необхідного для створення своєї держави.

До цих національних пророків, що щиро турбувалися долею свого народу належить Іван Франко, якого С. Петлюра назвав „поетом національної чести". Франко, як послідовник і продовжувач місії Шевченка, проаналізував українську психіку з усіми її позитивними і неґативними рисами й подав детальні способи для її переродження. Він порівнював цей народ до духового паралітика на світових роздоріжжях, до наймита на службі ворожих потуг. Це був час другої половини XIX століття, **коли українська інтеліґенція на Наддніпрянщині, заражена ідеями соціялізму** й „общелюдськими" фразами була байдужа до справ національних, а в Галичині ця інтеліґенція жила рутенством й орієнтацією на австрійського цісаря і його ласку, або була москвофільська. Народними масами ніхто не турбувався.

Франко порівнював цей народ до „велетня закутого в ярмо недолі і тьми", що його душа обдарована красою мови й пісні, ідеалізмом та вірою в силу духа (що „хоч в біді, пригноблений врагами, про силу духа все співав"). У нього безмір прихованої енерґії надбаної працею і жертвами предків у період державности. Ці цінності Франко рішив видобути з-під намулу рабських вад і піднести свій народ „із низин тих мрячних і лячних там, де сам став, до світлих висот, і свободи і чести", впровадити його в коло вільних народів. Критикою, сатирою й іронією поет викорінював невільничий характер і навики, вщіплюючи на їхнє місце засади моралі, ідейности і творчости.

У моральному аспекті

Щоб осягнути „воскресний день" національного повстання, український народ, — на думку Франка, — мусить стати духово повноцінним, кожний його член мусить стати справжньою людиною — „цілим чоловіком". Це Сковородівське „будь людиною" Франко з'ясовує так:

Лиш хто любить, терпить,
В кім кров живо кипить,
В кім надія ще лік,
Той цілий чоловік. („Не забудь..." 1882).

Такий ідеал присвічував і самому поетові, як це він визнав при нагоді 25-літнього ювілею його літературної праці. „В усій своїй діяльності", — казав він, — я бажав бути не поетом, не вченим, не публіцистом, а наперед усього — чоловіком". Тобто людиною сповненою любови **до інших, яка ділить з ними смуток і радість, активною і творчою.**

Джерелом такої духовости є християнська віра, що на її основах відбувається кожне національне відродження. Франко пригадує, що „Хреста нас знаменем хрестили, Ростем під знаменем хреста, З хреста пливуть всі наші сили, І віра наша пресвята". (Німецький поет Ґете твердив, що „люди є так довго творчі, як довго вони релігійні... Християнська релігія є великою силою в собі, якою людство час до часу підносилося на вершини"...

Поет і письменник Ігор Качуровський перед кількома роками звернув увагу, що „хоч згадується різні жанри і стилі Франкової поезії, але замовчуються його поеми релігійного змісту"). Засобом до набуття цих духових сил є життя згідне з християнськими засадами й уникання гріха. Тому:

Як від лютого татарина,
Що шаблюкою маха,
всі тікають безоружні,
Так тікай ти від гріха —

радить Франко. Чи позитивно: „Не бажай ти умом, Понад світом кружить, А скоріш завізьмись, В світі праведно жить".

Не тільки праведно жити, але й за правду заступатись і за неї боротись, як той „блаженний муж, що за правду голос свій підносить... на згоду з підлістю не простягає руку, Волить зламатись, ніж вклонитись злому". За правду Франко боровся все життя, за неї „готовий був пролити свою кров".

Високоморальний рівень життя осягається теж боротьбою із своїми пристрастями і вадами. Це трудніше, ніж фізична боротьба з ворогом. („Ти сто людей убив у бою, І тим пишаєшся герою, А той лиш власну пристрасть поборов, І над тобою він горою"). Це знає Франко і з власного досвіду: „Я боротись за правду готов, Рад за волю пролить свою кров, Та з собою самим у війні, Не простояти довго мені", каже він. („Хто веде тяжку боротьбу, як не той, що змагається побороти себе самого? — читаємо у „Наслідуванні Христа").

Дальше буде.

„Рідна Школа" в Клівленді відзначить 120-ліття Лесі Українки

В неділю, 9-го червня, тут в просторій, охолодженій залі Свято-Покровського Парафіяльного Осередку, на закінчення шкільного року відбудеться свято молоді, програмою якого школа українознавства й Т-во „Рідна Школа" вшанують ювілей 120-ліття від дня народження Лесі Українки.

Святкування почнуться молитовною частиною під проводом о. Богдана Крупки, пароха Свято-Покровської парафії. Відтак відбудеться роздача шкільних свідоцтв і відзначень.

В год. 4-ій по полудні рідношкільна молодь поставить п'єсу з юних років Лесі Українки п. н. „Віщування старого дуба" пера Мирослави Ласовської-Крук. В поставі цієї п'єси виступлять: Соня Капустянська, Андрій Самійленко, Адам Годованець, Христя Дрозд, Леся Кулик, Роман Кулик, Оленка Ґудз, Орися Кулик. Постать Лесі Українки зображуватиме в епілозі Лариса Вирста. У пролозі й епілозі виступають: Наталя Баслядинська, Мішель Бицко, Міця Захарій, Галя Мудра, Ліда Полатайко і Таня Мудра.

Пісні до слів Лесі Українки, що їх опрацювала музично Оля Джуман-Кость, виконують учні молодших кляс під проводом вчительок Орисі Цибик, Олі Горкавчук, Дарії Крамарчук, Оксани Баслядинської, Люби Рожі, Лідії Жакунець і Марії Криси. Вступне слово на відкритті виголосить учениця випускної 11-ої кляси Ліда Кость.

Музичне оформлення п'єси опрацювала О. Джуман-Кость, проєкти строїв виконала молода мисткиня Люба Дмитрик-Ґудз, декорації І. Горошка, світляні ефекти інж. Євгена Палки, постава п'єси під проводом Софії Бурої й Христі Сивої-Глабше. Організатори запрошують громадянство і молодь до численної участи, щоб вшанувати цей ювілей Лесі Українки з нашою рідношкільною молоддю. Вступ для молоді вільний, для дорослих 5 дол.

СМБ.

„Настав час, ...

(Закінчення зі стор. 1)

ром першого фестивалю, але я мушу підкреслити, що це є недержавна, неурядова акція і ми для першого фестивалю навіть не мали ніякої державної допомоги та навіть не дістали із Спілки композиторів з Москви привітання з приводу започаткування такої акції. Як буде цим разом, не відомо, але ми навчені досвідом шукаємо помочі та спілкування із Заходом. Саме тепер я завважую скільки помічних рук простягається тут нам і я безмежно за це вдячний. Ось, наприклад, директор серії „Музика в Інституті", Ірина Стецура, яка є у нас членом організаційного комітету незвичайно помічна у контактах з американським музичним світом і з можливостями фінансової підтримки, яка для нас тим разом дуже важлива. Наш бюджет росте, а фондів обмаль. А таки важко запрошувати чужинецьких музик, не маючи можливостей оплатити їм принаймні дорогу до Києва.

— Чи ви маєте надію на зібрання деяких фондів саме тут в ЗСА?

— Не лише надію, але маємо вже перші дуже радісні на цю тему вістки, з якими хочемо з вами поділитися. Ми заплянували в рамках фестивалю композиторський конкурс присвячений різним темам так близьким нашим почуванням. 1991 рік має темою Україну, 1992 — голод в Україні 1933 р., а 1993 рік — Чорнобиль. Саме на цю програму фестивалю зложили відомі із своєї жертвенности ваші громадяни-добродії Маріян та Іванна Коцьсуму 30,000 дол.

— А як розуміти цьогорічну композиторську тему — „Україна"?

— Тут ми беремо до уваги ретроспективну програму від 60-их років до сьогодні, бо відомо, що композитори не мали до недавна свободи у своїй творчій праці. Побачимо, які твори будуть зголошені. Але саме Київ вже від давна мав добру музичну традицію, а сучасність та змінені обставини створюють атмосферу, яка сприяє тому, щоб він став музичним центром Східньої Европи, таким, як їх бачимо в різних европейських містах, де відбуваються рік-річно фестивалі, на які з'їжджаються музики з цілого світу.

— Дай Боже, щоб так було у майбутньому в Києві. Може вже у жовтні зберете там кращі міжнародні сили. А кого із українських музик сподієтеся там побачити, як учасників?

— Вже маємо запевнення, що приїде наш відомий скрипаль Олег Криса, буде піяніст Микола Сук, розуміється прибуде диригент Вірко Балей — це ті, які перебувають тепер в ЗСА, а певне приїдуть також інші.

— Чи передбачається приїзд закордонних оркестрових ансамблів?

— Це ще не відомо, але напевно буде грати оркестра оперного театру в Києві, державна симфонічна оркестра, оркестра із Дніпропетровського, передбачається приїзд оркестри зі Львова, буде оркестра телебачення і радіо, молодіжний музичний театр з Києва та інші. Чужинецькі оркестри і їх приїзд залежні **від** фінансів. І тому нам так важно, щоб ми **мали** відповідні фінансові засоби. Наші друзі тут вже відкрили для нас відповідне конто в „Самопомочі" в Ню Йорку під кличем „Київ—МузикФест" ч. 16875 — 00. Надіємося, що наша громада зрозуміє важливість тих фестивалів — це єдиний спосіб вибитися Києву на світову музичну арену.

Наш гість передає на закінчення розмови чепурно видану програмку першого фестивалю з 1990 року і, переглядаючи її, ми стверджуємо, що в ній лише один концерт хорової музики, а всі інші це симфонічні та камерні. І тут ми ще розговорюємося на так для нас цікаву і актуальну тему, яке саме музичне мистецтво України треба ширити у світі тепер і яке воно на потребу. Але між **нами** розбіжностей думок немає, бо І. Карабиць своїми творами, **(в яких часто виходить** поза рамки клясичної форми), **і підбором програми на** фестивалі дає найкращий доказ, що він розуміє конечність **виплисти Україні на широке плесо міжнародної музики.**

В АЛБАНІЇ ТВОРИТЬСЯ уряд „національного спасіння", повідомляють закордонні кореспонденти з Тірани. У понеділок, 3-го червня, там відбулась надзвичайна сесія албанського парляменту, який мав прийняти закон про творення названого уряду і потвердити евентуально осіб, які будуть цей уряд очолювати. Причиною до скликання парляменту був фактично страйк робітників індустрії і транспорту, який триває вже понад 20 днів, а також демонстрації народних мас з вимогою розпустити парлямент і розписати нові демократичні вибори.

У ВІВТОРОК, 4-ГО ЧЕРВНЯ, минув другий рік від кривавої розправи китайського комуністичного режиму над студентами університетів, які домагалися демократичних прав в Китайській Народній Республіці. Вислані до Пекіну скріплені частини армії, які включали танкові і панцерні частини, змасакрували демонстрантів в нечуваний спосіб і викликали гострий протест в цілому світі. Сотні студентів тоді загинули, тисячі були поранені, а деякі самі кидалися під танки у протесті проти поведінки китайських мілітаристів. Після двох років головна площа в Пекіні спокійна. Щоб оминути нових зударів теперішні диктатори послали на Тіяноньмень сотні міліціянтів і таку ж кількість працівників державної служби безпеки в цивільному, які „дбають" про порядок, інфільтрувавши усі дослівно студентські товариства та громадські установи. Вони також „охороняють" Пекінський університет.

У СВІТЛУ ПАМ'ЯТЬ

У світлу пам'ять померлих дорогих осіб на українські студії в Гарвардському університеті пожертвували:

Любомира Костечко — $2,000 згідно з волею чоловіка бл. п. Петра Костечка в світлу його пам'ять.

Галя Михайлів; Дарія, Андрій і Андрійко Панчич — $400 в пам'ять шваґра і вуйка бл. п. д-ра Романа Голічека.

Ніна і проф. Омелян Пріцаки — $100 в пам'ять бл. п. Людмили Драгоманової Демиденко.

Марія Палідвор — $100 в пам'ять мужа бл. п. д-ра Василя Палідвора.

Ярослава Слиж-Панчук — $100 в пам'ять батька бл. п. д-ра Адольфа Слижа, в двадцяту річницю смерти.

Д-р Лариса і д-р Олекса Біланюки, д-р прав Аскольд Лозинський — по $100; Роман і Любомира Мельники, Дмитро Молодавець з дружиною, Ірена й Андрій Д. Сольчаники — по $50; Франко Грабовий, Борис Захарчук, Мирослава Зубаль, Володимира і Микола Кавки — по $25; Олекса Венчак з дружиною, Ярослав і Марія Клюки, Софія Мельник, Ірена Назаревич, Теофіль і Емілія Павлюки, Роман і Марія Плахти, родина Сімонідес, Анна Смолій — по $20; Петро Візняк з дружиною — $15; Павлина і Ярослав Качмарі, Галина й Іван Моренки, Роман З. Микита, Степан Микита з дружиною, Катерина Петрик, Дарія Рустарк — по $10 в пам'ять бл. п. Василя Кия.

Михайло Корчинський — $100, Дарія Химич з родиною — $50, Наталія і Михайло Гаврилюки, Марія і Володимир Януші — по $20, Ольга Гайдук, Лідія і Ігор Мельники — по $10 в пам'ять бл. п. Філярета Лукіяновича.

Юрій Олесницький — $50 в пам'ять брата бл. п. д-ра Богдана Олесницького в сімнадцяту річницю смерти.

Яків Рудяк — $50 в пам'ять дружини бл. п. Юстини Рудяк в чотирнадцяту річницю смерти.

Інж. Ярослав і Ольга Дужі — $25 в пам'ять бл. п. Василя Барнича.

Інж. Любомир і Ляриса Зєлик — $25 замість квітів на могили бл. п. Володимира й Ігоря Стециків.

Іко Лабунька — $20 у світлу пам'ять діда бл. п. Олекси Лабуньки.

Дякуючи жертводавцям за пожертви линемо до Господа з молитовним проханням, щоб дарив померших вічним спокоєм і радістю.

ГОЛОВНА ЕКЗЕКУТИВА
ФОНДУ КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА

У безмежному смутку повідомляємо приятелів у знайомих, що у вівторок, 4-го червня 1991 р., несподівано з волі Всевишнього погасло життя

найдорожчого і улюбленого нашого

ЧОЛОВІКА, БАТЬКА і ДІДУСЯ

бл. п.

ОЛЕКСАНДРА ТРЕТЯКА

ур. 1912 р. у місті Луцьку, Волинь.

ПАНАХИДА в четвер, 6-го червня о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин, Юніон, Н. Дж.

ПОХОРОН в п'ятницю, 7-го червня 1991 р. з церкви св. Тройці в Ірвінгтоні, Н. Дж. о год. 9-ій рано на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку:
дружина — ВАЛЕНТИНА
син — ВОЛОДИМИР з дружиною НУСЕЮ
внуки — ЮЛІЯ, АНДРІЙ, ОЛЕСЬ
свати — КИРИЛО і КАТЕРИНА СМИЛЕВСЬКІ з родиною

Ділимося сумною вісткою з родиною і приятелями, що в середу, 5-го червня 1991 р. упокоїлася у Бозі на 89-му році життя

наша найдорожча

МАМА, БАБЦЯ і ПРАБАБЦЯ

бл. п.

Марія з Лебедовичів Форостина

вдова по судді бл. п. Романа Форостини.

ПАРАСТАС — четвер, 6-го червня о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Quinn, 35-20 Broadway, Astoria, N.Y.

ПОХОРОН — п'ятниця, 7-го червня 1991 р. з церкви Holy Cross, 31-12 31st Ave., Astoria, N.Y. **Служба Божа о год. 9-ій ранку, а опісля на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.**

Горем прибиті:

донька - ЛІДІЯ КРИНИЦЬКА з мужем БОРИСОМ
внуки —
БОРИС КРИНИЦЬКИЙ
КСЕНЯ КРИНИЦЬКА-СТУМПС
правнук — ЕРИК СТУМПС
та ближча і дальша родина в Америці, Україні і Польщі

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ ВІД НАС У КРАЩИЙ СВІТ ДО БОЖОГО ЦАРСТВА
нашого дорогого і незабутнього

отця митрофорного протоієрея

св. п.

МИКОЛИ ГАЛЕТИ

буде відправлена

ПАНАХИДА
за спокій його душі

23-го червня 1991 р. о год. 12-ій дня

Хай Всевишній Бог буде добрий до нього і оселить його у місці світлім і квітучім.

За спокій його душі просить всіх молитися разом з нами Сестрицтвом ім. святої княгині Ольги при церкві св. Юрія Переможця в Ярдвіл, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Голова Управи ГАЛИНА ІЛЬЧЕНКО

У ДРУГУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашої найдорожчої
ДРУЖИНИ, МАМИ, БАБЦІ, СЕСТРИ, ТЕТИ і КУЗИНКИ

бл. п.

ЛІДІЇ КОТЛЯРЧУК

буде відправлена

СВЯТА ЛІТУРГІЯ

в п'ятницю, 7-го червня 1991 р. о год. 9-ій рано в церкві св. Івана Хрестителя, Рівергед, Н. Й.

Муж — ОМЕЛЯН
Сини —
ІГОР
ЕВГЕН з дружиною МАРІЙКОЮ і дітьми: ДАРІЄЮ і ЕВГЕНОМ мол.
Сестри —
ЯРОСЛАВА СУЛЖИНСЬКА з мужем ДАНИЛОМ і сином ВОЛОДИМИРОМ з дружиною ХРИСТИНОЮ і сином ВІКТОРОМ
ОЛЯ ЖУК з мужем ІВАНОМ і синами БОГДАНОМ і ОРЕСТОМ з дружиною ДЖУДІ
ІРЕНА КОМАРНИЦЬКА з мужем МИХАЙЛОМ і доньками ХРИСТИНОЮ і ЛІДІЄЮ з мужем ВАСИЛЕМ
Тети —
НАДЯ ЮРЧИНСЬКА з родиною
ЯНІНА ЮРЧИНСЬКА
кузен — ВОЛОДИМИР МАЦЕЛЮК

Ділимося сумною вісткою з родиною і приятелями, що у вівторок, 4-го червня 1991 р. з волі Всевишнього відійшов від нас на 67-му році життя

наш дорогий

ТАТО і ДІДО

бл. п.

ЮРІЙ ПАШ

нар. Бущтин, Закарпатська область

ПАНАХИДА в середу, 5-го червня о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Петра Яреми, Н. Й.

ПОХОРОН в четвер, 6-го червня о год. 9:30 ранку в церкві св. Юра в Ню Йорку, а опісля на український православний цвинтар св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Ню Джерзі.

У глибокому смутку:

доньки —
МАРТА ПАШ
ЗІНЯ СТЕЦИК з мужем ОЛЕГОМ
внуки — СОФІЙКА, ОЛЕСЬ і РОМЧИК
дружина — ТАНЯ
та ближча і дальша родина в ЗСА й Україні

Замість квітів родина просить складати пожертви на Закарпатський Союз.

У глибокому смутку повідомляємо, що в п'ятницю, 17-го травня 1991 р. по довгій недузі, з Волі Всевишнього відійшов у вічність

бл. п.

АНДРІЙ ВОЛОШИН

нар. в селі П'ятниці, Добромиль, Україна.

ПОХОРОН відбувся в понеділок, 20-го травня 1991 р. з парафіяльної церкви св. Марії в Норт Порт, Фльор., а відтак на цвинтар Venice Memorial Gardens, Venice, Florida.

В глибокому смутку:

дружина — ОЛЬГА
дочка — МАРІЯНА
син — ДАНИЛО
внучка — ЛЕСЯ
правнуки — АНДРІЙ і РОЗАЛІЯ
та родина в Україні

Після похорону відбулася тризна в церковній залі, під час котрої в пам'ять покійного переведено збірку на ФОНД ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ:

50 дол. — Ольга Волошин;
по 25 дол. — Василь і Оля Ход, В. М. Столяр;
по 20 дол. — Микола й Анастазія Микитчак, Прокіп Ніцпонь, Василь Гапачило, Степан Качмарський, Анна Бриславська, В. А. Лещук, М. А. Камад. Антін Хомин: Роман і Лєна Іваницькі.
по 10 дол. — Остап Дикий, Микола Рогач, Григорій Черкас, Олена Качала, Василь Паньчишин, С. Гриців, Дмитро Сулима, Микола Ціко, Іван і Юлія Тащук, В. Я. Михальчук, Катерина Тащук, Петро і Софія Башуцький, Володимир Мерещак, Е. М. Наливайко;
по 5 дол. — Катерина Курнявка, А. Ґой, Розалія Нестюк;
2 дол. — Анна Ференц;
Разом .... 437.00 дол.

В Чикаґо вітали В. Ляндсберґіса

Голова УККА О. Бараник (зліва) вітає президента Литви В. Ляндсберґіса.

Чикаґо. — Тут 14-го трав ня на одному з прийнять голова Відділу Українського Конґресового Комітету Америки Орест Бараник зустрівся з президентом Литовської Республіки Вітаутасом Ляндсберґісом.

О. Бараник заявив, що українці всеціло підтримують боротьбу литовського народу за незалежність і стремління Литви повністю відірватися від Совєтського Союзу. Президент В. Ляндсберґіс у відповідь теж висловив ствердження, що Україна повинна стати незалежною самостійною державою і подякував за підтримку українців, які приїжджали до Вільнюса допомогти литов ським патріотам в боротьбі проти Москви.

ВЯЧЕСЛАВ ЧОРНОВІЛ НА СОЮЗІВЦІ

Українська громада Керґонксону і околиці мала нагоду 25-го квітня ц. р. зустрітися з депутатом Верховної Ради України, головою Львівської обласної Ради Вячеславом Чорноволом. Прибув він на Союзівку в товаристві голови Координаційного Комітету допомоги Україні д-ра Б. Бурачинського. Хоч був робочий день, в залі Союзівки „Веселка" зібралося близько 150 осіб. Зустріч з В. Чорноволом відкрив голова місцевого відділу Координаційного Комітету допомоги Україні д-р О. Мороз. Він представив шановного гостя, а імпрезова референтка Е. Рудчак, тепло привітавши шановного гостя вручила йому букет квітів.

У своїй доповіді, а пізніше відповідаючи на запитання присутніх, В. Чорновіл зробив докладну аналізу теперішньої ситуації в Україні, зокрема в Західній. Хоч сам родом зі Східньої України, з Черкащини, він є переконаний, що теперішнє українське національне відродження взяло початок у Галичині. Тут відбулися перші в Україні масові демонстрації, тут започаткувався Народий Рух, Товариство Української Мови ім. Т. Шевченка. У Львові в 1989 р. відродилася українська символіка і звідси поширилася на всі українські землі. Сьогодні вже й зрусифіковані шахтарі Донбасу виступають під синьо-жовтими прапорами.

У трьох західніх областях демократи в 1990 році виграли вибори, відсунувши комуністів від впливу. У Галичині є тепер ширше самоврядування, швидше відбуваються зміни й експерименти в економіці, які, в разі позитивних вислідів, будуть мати великий вплив на цілу Україну. Сьогодні вже й інші області, наприклад, Волинська і Житомирська, заявляють про свої наміри увійти до Галицької Асамблеї.

Створення Галицької Асамблеї з трьох західніх областей не означає бажання відокремитися від України. Вони об'єдналися, щоб у цих тяжких умовах легше було діяти. В Галичині постають щораз нові культурно-освітні, спортові товариства, розвивається вільна преса. Щоденних „За Самостійну Україну" виходить тиражем 500,000 примірників. Багато його розходиться й на східніх землях. Крім того є ще численна преса на провінції — в менших містах і районних центрах.

В Україні йде нестримний процес національного відродження в усіх ділянках. Водночас він є виважений і відбувається поступово, ево люційним, демократичним шляхом, крок за кроком наближаючи до побудови української держави.

Одне є певне: ідея ленінізму зовсім збанкрутувала. Імперія невідворотного йде до розвалу. Горбачов не виявив себе ні революціонером, ані демократом, а тільки більш розумним і більш спритним комуністом. Він хотів на більш приємні тони перефарбувати совєтський фасад і трохи попустити вентиль, щоби зменшити напруження, а воно вибухнуло з великою силою і вже годі повернути назад.

В сусідньому Закарпатті ситуація інша. Там комуністи і різні вороги українства, відверті і таємні, стараються недопустити невтралізувати позитивний вплив Галичини. Українофоби пробують створити якусь „русинську націю", але і там іде процес поглиблення української самосвідомости.

Щодо міжконфесійних відносин у Галичині, то існує напруження між православними і католиками. До Другої світової війни в Галичині не було православних. За роки совєтського панування, коли Католицька Церква була змушена жити і діяти в подпіллі, Православна Церква мала час закорінитися. Між її священиками є багато непевного елементу, що без ентузіязму, а то й вороже ставиться до української справи. Іде боротьма за віруючих. Є надія, що всі проблеми в стосунках між конфесіями будуть розв'язані і релігійне життя ввійде в нормальне русло. Тепер у Галичині будується 146 церков. Вячеслав Чорновіл — православний, його дружина — католичка. На Великодень вони святили паску в обох церквах. Йому, як голові Львівської обласної Ради, доводиться працювати серед дуже складних обставин і вміти уникати конфліктів, не допускати міжнаціональної ворожнечі, яка може закінчитися такою ж бідою, як у Грузії.

Вячеслав Чорновіл уважає великим досягненням в Україні, що наші провідники своєю розумною політикою заохотили національні меншини до всеукраїнських змагань за побудову незалежної держави. Чорновіл уважає себе революціонером, але поміркованим. Займаючи пост голови Львівської обласної Ради та депутата Верховної Ради України, він іноді мусить іти на компроміси з комуністами, якщо це є корисне для української справи. Є невелика група людей скрайньо правих поглядів. Вони піднімають кличі „Геть москалів!", „Геть поляків!", „Україна для українців!" Це проповідь расизму. Такі кличі тільки шкодять справі, адже в Україні 30 відсотків населення складають представники національних меншин. Не треба їх відстрашувати, відкидати й робити нашими ворогами, є більш корисним і більш людяним заохочувати їх до побудови демократичної держави, що буде справедливою до всіх.

Заслугою українських демократичних сил є й те, що новобранці відбувають свою військову службу на Україні. Чорновіл є певен, що вони, що б не сталося, не будуть стріляти у своїх батьків, братів і сестер. В армії також почалися процеси розкладу, офіцерський склад все більше проявляє невдоволення своїм тяжким становищем.

Враження В. Чорновола від знайомства з життям нашої еміґрації позитивне. Він мав нагоду зустрітися і розмовляти з провідниками майже всіх партій і може запевнити, що попри тактич ні розходження усіх їх об'єд нує прагнення до української самостійної держави. Наша еміґрація десятками літ не тільки зберігала культурні і духовні надбання українського народу, але й збагачувала і примножувала їх.

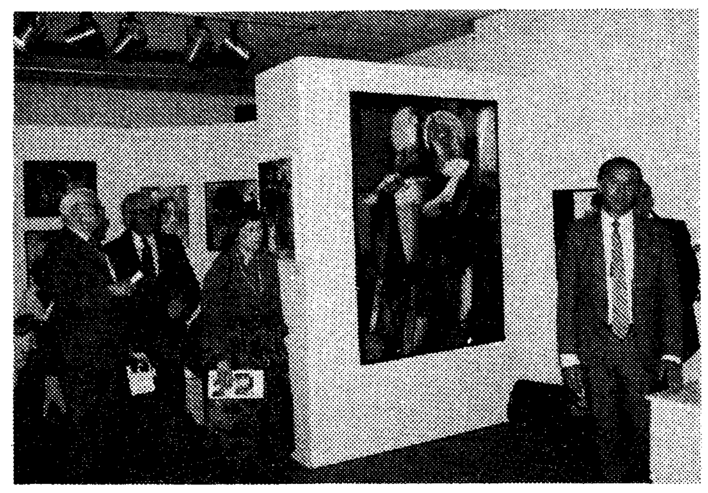
Вячеслав Чорновіл є оптимістом. Він вірить, що український народ, який вийнятково стійкий, неодмінно дійде до власної незалежної держави.

Голова місцевого відділу д-р О. Мороз подякував шановному гостеві за його всебічну доповідь про сучасну ситуацію на Україні, передав від усіх присутніх привіт Україні, а представник Союзівки запросив усіх присутніх до головного будинку на врочисту вечерю.

Наступного дня В. Чорновіл зложив квіти до пам'ятника Т. Шевченкові на Союзівці, відвідав сумівську відпочинкову Оселю в Елленвил.

Р. Боб'як

В Українському Музеї відкрили дві виставки

Промовляє д-р Д. Степовик. На стінах картини Б. Буряка. Перший зліва мистець С. Гординський.

Ню Йорк, (О. К.). — Тут в Українському Музеї відкрили в суботу, 18-го травня, виставки творів двох мистців з України, Бориса Буряка і Василя Лопати.

В горішніх залях УМ приміщено великі динамічні полотна молодого львівського маляра Б. Буряка, живі своїми кольорами, а близькі усім львів'янам тематикою. Це 33 олійних праць із видами Львова деякі архітектурного типу, інші історичні, декілька карпат ських краєвидів, але всі з розмахом і сміливістю, яка цінує теперішніх молодих художників, що приїжджають до нас. Виставку з такою кількістю великих картин можна було показати в Ню Йорку тільки завдяки тому, що перевіз на літаку „Мрія" молодий адміністратор лікарні для дітей у Львові Орест Ткачик. І тому саме виставка здійснилася у співпраці із Фондом Допомоги Дітям Чорнобиля. На святочному відкритті виставки були присутні Надія Матківська, екзекутивний директор фонду, та її співробітниці Ляля Величковська, Марія Бурачинська, Оленка Юрчук, як також адміністратор О. Ткачик і малий пацієнт, що лікується тут на левкемію, Вова Малафієнко зі своєю матір'ю.

Виставку відкрила знавець мистецтва і працівник УМ Стефанія Гнатенко, подаючи критичну оцінку мис тецтва Б. Буряка.

Про виставку, що приміщена була на іншому поверсі УМ під назвою „Ілюстрована Шевченкіяда в творах Василя Лопати" говорив мистецтвознавець з України, що перебуває тепер на терені ЗСА, д-р Дмитро Степовик. Твори на виставку випозичені з колекції Укtаїнського Дієцезіяльного Музею й Бібліотеки в Стемфорді, усі 29 виконані кольоровою ґравюрою на папері.

Для обох виставок виготовлено чепурні каталоги в оформленні директора УМ Марії Шуст. В каталозі В. Лопати міститься інформаційна стаття пера С. Гнатенко, а в каталозі творів Б. Буряка — пера мистця і поета Святослава Гординського, який був присутній на відкритті.

Виставка В. Лопати буде тривати до 30-го червня, а Б.Буряка до 15-го вересня.

„Не тратьте..."

(Закінчення зі стор. 2)

щось для палестинців, бо під такими умовами Савдійська Арабія, а головно Сирія, стали по його стороні у конфлікті з Саддамом. Але і Буш безсилий. Конґрес за Ізраїлем, що Ізраїль не зазатіяв би. Ідуть вибори, — Буш пригадав. А як нагадує доля таких визначних членів Конґресу як колишній сенатор Персі і конґресмен Фіндлі, для прикладу, хто наразиться американським жидам, у виборах перепаде. Не дивуватись Квейлові, що вбирає ярмулку, коли в Єрусалимі гроші. Лех Валенса їздив до Єрусалиму і мусів вислухати докори полякам за голокост, бо інакше кредитів в Америці не дістане, а це для Польщі питання життя і смерти. Не їздив недавно і Безсмертних до Єрусалиму, попереджуючи прохання Горбачова про 100 більйонів кредитів від Заходу? Без згоди зі сторони жидівських банкірів і мови про кредити бути не може... Всесильний доляр! А він у певних руках маневрує так, щоб усе вийшло в користь Єрусалиму. Багато рішень міжнародного потенціялу западає в скромних мурах Кнессету. І тому якщо йдеться про палестинське питання — воно для цієї частини арабського народу припечатане. Дотеперішні заходи Бейкера, і ті що грядуть, виглядів на успіх не мають. Ізраїль контролює Близький Схід. Два видні лідери арабського світу — Мубарак, президент Єгипту і Ассад, диктатор Сирії, приєднавшись до Бушової коаліції проти Саддама Гуссейна, розложили єдність арабського світу до решти, і тим загирили вигляди на успіх не тільки палестинців, але і долю цілого арабського світу на довгі роки. Тому для палестинців, єдина рада: „Не тратьте, куме, сили..."!

Напередодні 40-ліття УЛТПА

Цього літа, від 27-го до 30-го червня, відбудеться в Чикаґо у Four Seasons Hotel. 120 Fast. Delaware урочисте святкування 40-ліття Українського Лікарського Товариства Північної Америки (УЛТПА) та підсумки діяльности трьох ґенерацій українських лікарів в діяспорі.

Перша ґенерація лікарів, колишніх членів Українського Лікарського Товариства у Львові (УЛТ), які по Другій світовій війні були змушені покинути рідні землі, привезли з собою у вільний світ світлі традиції УЛТ і ентузіязм до дальшої лікарської і громадської праці в країнах свого поселення. Під проводом заслужених голів товариства — Р. Осінчука, Я. Воєвідки, Б. Макарушки, Р. Сочинського, М. Зарицького і Б. Олесницького вони були ініціяторами і організаторами відділів і наукових з'їздів Товариства в Америці й в Канаді, засновниками і редакторами (Р. Осінчук, Я. Воєвідка, Т. Лапичак і П. Джуль) „Лікарського Вісника", та інших лікарських видань.

Друга ґенерація лікарів, Ню Йоркський період, під проводом голів Товариства Ю. Трухлого, Б. Шебунчака, О. Волянського і Ю. Кушнір продовжувала діяльність піонерів та зорганізувала кільканадцять наукових конференцій і з'їздів.

Лікарі Чикаґського періо ду під проводом голів А. Хрептовського, В. Трухлого, М. Харкевича, П. Моцюка, М. Коленського, В. Марчука вивели УЛТПА „на ширші води" і зорганізували лікарські товариства в Австралії, Европі і Південній Америці, об'єднали їх у Світову Федерацію Українських Лікарських Товариств (СФУЛТ) та успішно зорганізували три наукові конґреси (в Мюнхені 1984 р., у Відні 1988 р., і на Україні, в Києві і Львові, 1990 р.)

Ця друга ґенерація лікарів Чикаґського періоду зуміла мудро передати провід молодшим лікарям (Ю. Грицеляк і М. Клодницька-Процик), які успішно продовжували діяльність попередніх управ і навіть зуміли впровадити іновацію і перевести „Mork Shop" — наради з управами відділів УЛТПА, та перенести канцелярію і архів-бібліотеку УЛТПА у новозбудований Український Культурний Центр в Чикаґо.

Крім професійно-наукової діяльности, українські лікарі були активні в громадському і церковному, а також політичному і культурному житті нашої громади в діяспорі, останнім часом зорганізувавши наукові і допомогові зв'язки з Україною.

З нагоди 40-ліття УЛТПА 28-го червня відбудеться 31-ша наукова конференція з актуальними доповідями на теми швидкої медичної допомоги та помочі Україні і жертвам Чорнобиля, а ввечері відбудеться товариська зустріч із вечерею.

В суботу, 29-го червня, о 9 год. 30 хв. розпочнеться офіційне відкриття ювілейного з'їзду привітальним словом голови УЛТПА д-р Марії Клодницької-Процик, концертом та двома доповідями: д-ра П. Пундія „Сорок років УЛТПА", і д-ра П. Джуля „УЛТПА на порозі 21-го століття".

Після спільного обіду відбудуться загальні збори делегатів, звіти уступаючої управи, наради і дискусії та вибір нової управи УЛТПА, яку очолить д-р Андрій Левицький (дотеперішній президент-елект).

В суботу ввечері буде бенкет, під час якого з промовою виступить гість з України, голова відродженого Українського Лікарського Товариства у Львові проф. Олесь Кіцера. Після бенкету — вручення почесних грамот і товариський баль.

В неділю, 30-го червня, після Богослужень в українських церквах, відбудуться оглядини приміщень Головної Управи і архіву-бібліотеки УЛТПА, а також оглядини публікацій українських лікарів в діяспорі, при тім буде товариська гутірка і перекуска.

На цей ювілейний з'їзд запрошені всі українські лікарі, духовенство ветеринарні лікарі, інженери, адвокати, бизнесмени, меценати та члени Управ українських культурних установ.

Д-р Павло Пундій
(архівар УЛТПА і ОФУЛТ-у)

У „Континенті" появилася стаття Є. Сверстюка

Джерзі Сити, Н. Дж. — У відомому політичному жур налі німецькою мовою „Континент", у відділі Захід-Схід, появилася перекладена на німецьку мову д-р Анною Галею Горбач стаття Євгена Сверстюка, написана з приводу 70-річчя з дня народин широковідомого правозахисника Андрея Сахарова, який помер в грудні 1989 року.

Ця стаття Є. Сверстюка вперше появилася в „Літературній Україні" ч. 51 з 21-го грудня 1990 року, а завдяки доброму перекладові на німецьку мову дійшла до широкого міжнародного кола читачів.

Є. Сверстюк пише про А. Сахарова як про борця за волю, неконформіста і виїмкову постать цього сторіччя, даючи на це численні приклади.